

Det finns en ämnesomsättningssjukdom som heter Krabbes sjukdom (globoidcell leukodystrofi). En viss form av denna sjukdom drabbar spädbarn och leder i regel till döden före treårsåldern. Så här beskriver en förälder dottern Carolinas sista tid i ett brev till tidningen *Vi föräldrar* (nr. 2, 1988).

Carolina...förlorade synen. Hennes luftvägar slammade igen och man fick suga bort slem flera gånger per dygn, ibland flera gånger i timmen. Så småningom förlorade hon...sugreflexen och man började sondmata henne med en slang ner i magen. Trots det kräktes hon ofta och fick mat i luftvägarna...

Vi var hon henne varje dag. Satt med henne, tröstade henne, hjälpte henne att bajsas. Hon tyckte om att ligga på sin pappas mage och vila sig. Till slut, när de låg så, snarkade de båda ikapp.

Mot slutet blev hon än mer irriterad. Det verkade som om hon föredrog att sova i vagnen framför famnen, för att det var lugnare. Det smärtade oss väldigt att inte kunna trösta henne genom kramar och smekningar...

Hon hade haft många dramatiska kriser med förskräckliga slemproppar som orsakat andningsstillestånd. Men döden var varken dramatisk eller förskräcklig för Carolina. Hon hostade till lite, och slutade sedan att andas. Helt lugnt somnade hon för evigt.

Det är möjligt att ta reda på om ett foster bär på anlag för Krabbes sjukdom. Med denna kunskap kan mamman välja abort, kanske för att försöka få ett annat barn som inte bär på anlaget. Är detta fel? Borde fosterdiagnostik förbjudas? Många skulle svara nej. Men några tycker annorlunda.

När man konfronteras med Carolinas historia tvingas man reflektera över en rad svåra filosofiska frågor. Vad gör ett liv värt att leva? Har liv ett egenvärde? Hur kan vi avgöra vad som är rätt och orätt? Det är sådana frågor som står i centrum inom moralfilosofin. Ja, egentligen finns det ett enklare sätt att uttrycka vad moralfilosofi ytterst handlar om. I Platons *Staten* sammanfattas huvudfrågan så här: "Vi diskuterar ingen liten sak, utan hur vi bör leva."

Utgångspunkten för diskussionerna i den här boken är ett antal filosofers tankar kring denna fråga. Därmed ansluter den sig till ett rätt vanligt sätt att introducera filosofins frågeställningar och teorier, nämligen genom att börja med filosoferna själva. Många filosofer känner ambivalens inför denna metod. Skälet är att det kan framstå som att huvudfrågan är vad

Platon, Aristoteles, Hume, Locke, och så vidare, *tyckte*. "Hade de rätt?" hamnar i skymundan, vilket inte så lätt kan förenas med filosofins självbild. Det är ju att *besvara* de filosofiska frågorna som är filosofernas uppdrag.

Samtidigt är det väl inget större mysterium att ansatsen ändå är så populär. Goethe lär ha sagt att all teori är grå och det är nog många som håller med. Då är det kanske inte så konstigt att redogörelsen för de idéer som står i centrum hängs upp på människor av kött och blod.

Men det finns andra skäl. Ett är att när man närmar sig ett filosofiskt problem så finns det alltid så väldigt många möjligheter. Med lite uppfinningsrikedom och energi så kan man försvara snart sagt vilket svar som helst. Ja, till och med logiken kan man mixtra med. Det är lätt att bli vimmelkantig. Även när det gäller tolkningen av en filosof finns givetvis många möjligheter, särskilt om avståndet i tid och kultur är stort. Men här finns trots allt *texterna*. Det är en stor lättnad, tro mig.

Dessutom är varje filosofisk ståndpunkt så intimt sammanlänkad med många andra. Om en filosof artikulerat en viss ståndpunkt, och om man vill ge den en rejäl chans när man tar ställning till den, så måste man sätta sig in i filosofens övriga åsikter, ja i vissa fall hela verklighetsuppfattning. Det blir som att lära sig ett främmande språk, med samma belöningar och utmaningar. Och kanske är det ibland lättare att uttrycka sina tankar i ett annat språk än i sitt eget.

Mina redogörelser för de filosofer som har huvudrollen i denna bok är inte resultatet av några sådana djupdykningar i deras texter. Inte heller kommer man att få någon överblick över den oöverblickbara litteratur som skrivits om dem. Jag tar helt enkelt upp de teman och frågor som just jag råkar intressera mig för, och diskuterar dem utifrån mina speciella utgångspunkter och kunskaper. Säkert finns det på många punkter alternativa tolkningar som bättre stämmer med filosofernas samlade produktion. Det må Nietzsche, Kant och de andra förlåta mig. I slutänden är det givetvis (med risk för att låta pretentiös) idéernas förhållande till sanningen som jag är intresserad av, snarare än förhållandet till vissa individer.